

INTERWENCJA W PROCESIE

Rodzaje interwencji w KPC

KPC wyróżnia 2 rodzaje interwencji, które jako instytucje procesowa występują tylko w trybie procesowym. Znaczący to tyle, że w postępowaniu cywilnym w trybie postępowania nieprocesowego interwencja nie występuje!

Interwencja, o której mowa w KPC to:

- Interwencja główna,
- Interwencja uboczna.

Oprócz wspólnego członu nazwy i przynależności stricte do procesu te dwie instytucje prawa procesowego nie mają ze sobą nic wspólnego. Interwencja główna to rodzaj powództwa obwarowanego szczególnymi warunkami. Interwencja uboczna polega na wstąpieniu do już toczącego się postępowania podmiotu, który ma interes prawny w przystąpieniu- nie jest on jednak stroną, ani podmiotem na prawach strony!

Interwencja główna

Art. 75. [Interwencja główna]

Kto występuje z roszczeniem o rzecz lub prawo, o które sprawa toczy się pomiędzy innymi osobami, może aż do zamknięcia rozprawy w pierwszej instancji wytoczyć powództwo o tę rzecz lub prawo przeciwko obu stronom przed sąd, w którym toczy się sprawa (interwencja główna).

- Postępowanie główne + proces interwencyjny
- Tożsamość przedmiotu postępowania= roszczenie o rzecz lub prawo, o które sprawa się już toczy
- Wytoczenie powództwa o tę rzecz lub prawo przeciwko obu stronom nie oznacza, że podmiot występujący interwencją główną musi wysunąć takie samo żądanie przeciwko obu stronom. Najczęściej będziemy mieć do czynienia z kumulacją żądania świadczenia i żądania ustalenia istnienia prawa.
- Termin: aż do zamknięcia rozprawy w pierwszej instancji (chodzi o rozprawę dla pozwu głównego, nieinterwencyjnego)
- Interwencja główna= powództwo → warunki właściwe dla pozwu plus obostrzenia co ram podmiotowych i przedmiotowych wynikających z istoty interwencji
- W przypadku interwencji głównej nie możemy wezwać do udziału w sprawie nowych podmiotów- zakres podmiotowy interwencji musi mieścić się w ramach podmiotowych już toczącego się postępowania
- Modyfikacja właściwości sądu: powództwo interwencyjne wytaczamy przed sąd, w którym toczy się sprawa nieinterwencyjna

W przypadku wniesienia interwencji głównej sąd rozpoznający sprawę może:

A) zawiesić toczące się uprzednio postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 2, gdy rozstrzygnięcie interwencji głównej może uczynić w ogóle bezprzedmiotowym rozstrzygnięcie pierwszej sprawy;

Art. 177. [Zawieszenie fakultatywne]

§ 1. Sąd może zawiesić postępowanie z urzędu:

- 1) jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego;
- 2) jeżeli osoba trzecia wystąpiła przeciwko obu stronom z interwencją główną; [...]

B) połączyć obie sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia na podstawie art. 219, gdyż pozostają ze sobą w związku;

Art. 219. [Połączenie spraw do łącznego rozpoznania]

Sąd może zarządzić połączenie kilku oddzielnych spraw toczących się przed nim w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli są one ze sobą w związku lub mogły być objęte jednym pozwem.

C) rozpoznać obie sprawy osobno, co nie jest wskazane, gdyż może skutkować wydaniem rozbieżnych orzeczeń.

Przykład:

1) Jan Kowalski jest sprzedawcą samochodu X. Jacek Nowak wpłacił Janowi Kowalskiemu całą sumę za samochód X. W chwili sprzedaży samochód należał już jednak do Michała Stracholaka. Jacek Nowak pozywa Kowalskiego o wydanie samochodu. Michał Stracholak w ramach interwencji głównej pozywa Nowaka i Kowalskiego:

Kowalskiego- o wydanie samochodu,

Nowaka- o ustalenie, że Stracholakowi przysługuje prawo własności rzeczy.

2) Najemca wytacza powództwo od wydanie lokalu przez podnajemcę. Wynajmujący wytacza powództwo interwencyjne przeciwko najemcy i podnajemcy o wydanie.

Interwencja uboczna

Art. 76. [Interwencja uboczna]

Kto ma interes prawny w tym, aby sprawa została rozstrzygnięta na korzyść jednej ze stron, może w każdym stanie sprawy aż do zamknięcia rozprawy w drugiej instancji przystąpić do tej strony (interwencja uboczna).

Sytuacja procesowa, w ramach której osoba trzecia przystępuje do już toczącego się postępowania, twierdząc, że ma interes prawny w tym, aby sprawa została rozstrzygnięta na korzyść jednej ze stron

Interwenient uboczny nie jest stroną ani podmiotem na prawach strony

Termin: w każdym stanie sprawy aż do zamknięcia rozprawy w drugiej instancji

Przesłanka: interes prawny w tym, aby sprawa została rozstrzygnięta na korzyść strony, do której interwenient przystępuje

→ Zgłoszenie interwencji:

Art. 77. [Wstąpienie interwenienta ubocznego]

§ 1. Interwenient uboczny składa oświadczenie o wstąpieniu do sprawy w piśmie procesowym, w którym wskazuje, jaki ma interes prawny we wstąpieniu i do której ze stron przystępuje. Pismo to doręcza się stronom.

§ 1¹. Do pisma procesowego niespełniającego wymogów, o których mowa w § 1, przepis art. 130 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Interwenient uboczny może ze wstąpieniem do sprawy połączyć dokonanie innej czynności procesowej.

Znaczy to, że podmiot staje się interwenientem poprzez złożenie oświadczenia- nie ma tutaj ograniczenia wstąpienia od reakcji sądu czy stron postępowania. Strony niezadowolone z pojawienia się interwenienta w postępowaniu mogą zgłosić środek w postaci opozycji.

Art. 78. [Opozycja]

§ 1. Każda ze stron może zgłosić opozycję przeciwko wstąpieniu interwenienta ubocznego w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia jej pisma zawierającego oświadczenie o wstąpieniu, jednak nie później niż przy rozpoczęciu najbliższego posiedzenia z jej udziałem.

§ 2. Sąd oddali opozycję, jeżeli interwenient uboczny uprawdopodobni, że ma interes prawny we

wstąpieniu do sprawy.

§ 3. Mimo wniesienia opozycji interwenient uboczny bierze udział w sprawie, dopóki orzeczenie uwzględniające opozycję nie stanie się prawomocne. W razie prawomocnego uwzględnienia opozycji czynności interwenienta ubocznego uważane będą za niebyłe.

▪ Termin na zgłoszenie opozycji: 2 tygodnie od doręczenia pisma z oświadczeniem interwenienta, nie później niż przy rozpoczęciu najbliższego posiedzenia z udziałem strony

▪ Uwzględnienie opozycji- interwenient „wypada” z postępowania

▪ Oddalenie opozycji- interwenient pozostaje w postępowaniu

Art. 79. [Uprawnienia interwenienta ubocznego]

Interwenient uboczny jest uprawniony do wszelkich czynności procesowych dopuszczalnych według stanu sprawy. Nie mogą one jednak pozostawać w sprzeczności z czynnościami i oświadczeniami strony, do której przystąpił.

▪ Tylko czynności procesowe, a nie materialno-dyspozycyjne (np. zawarcie ugody)

▪ Według stanu sprawy- nie może np. podnieść zarzutu niewłaściwości sądu po wdaniu się przez stronę w spór co do istoty sprawy, zgłoszenie wniosku dowodowego po zamknięciu rozprawy, zgłoszenie wniosku dowodowego, jeżeli nastąpiła prekluzja

▪ Nie mogą pozostawać w sprzeczności z czynnościami i świadczeniami strony, do której przystąpił- np. jeżeli strona wniosła apelację, interwenient nie może jej cofnąć; jeżeli strona przyznała fakty, interwenient nie może dowodzić, że dane fakty nie miały miejsca itd.

Art. 80. [Doręczenia i zawiadomienia dla interwenienta ubocznego]

Interwenientowi ubocznemu należy od chwili jego wstąpienia do sprawy doręczać, tak jak stronie, zawiadomienia o terminach i posiedzeniach sądowych, jako też orzeczenia sądu.

Interwencja samoistna

Art. 81. [Interwencja samoistna]

Jeżeli z istoty spornego stosunku prawnego lub z przepisu ustawy wynika, że wyrok w sprawie ma odnieść bezpośredni skutek prawny w stosunku między interwenientem a przeciwnikiem strony, do której interwenient przystąpił, do stanowiska interwenienta w procesie stosuje się odpowiednio przepisy o współuczestnictwie jednolitym.

- Interwenient samoistny może działać niezależnie od strony, do której przystąpił
- Interwenient w istocie broni tutaj swojej sfery prawnej
- strona nie może sprzeciwić się czynności interwenienta ani jej cofnąć
- przyjmuje się, że czynności interwenienta samoistnego mogą być sprzeczne z czynnościami strony, do której przystąpił (inaczej: Kunicki, komentarz do art. 81 [w:]. Kodeks postępowania cywilnego. Tom I-II. Komentarz, red. dr hab. Agnieszka Góra-Błaszczkowska, Legalis)
- bezpośredni skutek prawny może wynikać np. ze stosunku prawnego łączącego interwenienta ze stroną: współwłaściciele rzeczy w postępowaniu przeciwko najemcy
- Do zawarcia ugody, zrzeczenia się roszczenia albo uznania powództwa strona potrzebuje zgody interwenienta

Przykłady:

strona i interwenient są współwłaścicielami, a tylko jeden ze współwłaścicieli wytoczył powództwo windykacyjne

wspólnik spółki jawnej jako interwenient po stronie pozwanej spółki z uwagi na jego odpowiedzialność subsydiarną

- Interwenient samoistny nie może być świadkiem:

Art. 259. [Niemożność bycia świadkiem]

Świadcami nie mogą być:

- 1) osoby niezdolne do spostrzegania lub komunikowania swych spostrzeżeń;
- 2) wojskowi i urzędnicy niezwolnieni od zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli "zastrzeżone" lub "poufne" oraz osoby zobowiązane do zachowania tajemnicy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli ich zeznanie miałyby być połączone z jej naruszeniem;
- 3) przedstawiciele ustawowi stron oraz osoby, które mogą być przesłuchane w charakterze strony jako organy osoby prawnej lub innej organizacji mającej zdolność sądową;
- 4) współuczestnicy jednolici.

Interwenienta samoistnego przesłuchuje się w oparciu o przepisy dot. Przesłuchania stron

Art. 82. [Niedopuszczalność zarzutu]

Interwenient uboczny nie może w stosunku do strony, do której przystąpił, podnieść zarzutu, że sprawa została rozstrzygnięta błędnie albo że strona ta prowadziła proces wadliwie, chyba że stan sprawy w chwili przystąpienia interwenienta uniemożliwił mu korzystanie ze środków obrony albo że strona umyślnie lub przez niedbalstwo nie skorzystała ze środków, które nie były interwenientowi znane.

Artykuł dotyczy sytuacji ewentualnego następczego procesu pomiędzy interwenientem, a stroną do której przystąpił.

Art. 83. [Wejście interwenienta ubocznego na miejsce strony]

Za zgodą stron interwenient uboczny może wejść na miejsce strony, do której przystąpił.

Interwencja uboczna wspólnika lub akcjonariusza w sprawie o uchylenie uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia bądź o stwierdzenie jej nieważności ma charakter samoistny nie tylko wtedy, gdy zostaje zgłoszona po stronie powodowej (wspólnika lub akcjonariusza, organu spółki lub jego członka, występujących z powództwem), ale także wtedy, gdy wystąpiono z nią po stronie pozwanej spółki.

-Postanowienie SN z 2.2.2018 r., II CZ 84/17

Przypozwanie

Art. 84. [Przypozwanie]

§ 1. Stroną, której w razie niekorzystnego dla niej rozstrzygnięcia przysługiwałoby roszczenie względem osoby trzeciej albo przeciwko której osoba trzecia mogłaby wystąpić z roszczeniem, może zawiadomić taką osobę o toczącym się procesie i wezwać ją do wzięcia w nim udziału.

§ 2. W tym celu strona wnosi do sądu pismo procesowe wskazujące przyczynę wezwania i stan sprawy. Pismo to doręcza się niezwłocznie osobie trzeciej, która może zgłosić swe przystąpienie do strony jako interwenient uboczny.

Art. 85. [Niedopuszczalność zarzutu przy przypozwaniu]

Skutki związane z interwencją uboczną określone w art. 82 powstają w stosunku do wezwanego, który nie zgłosił przystąpienia, z chwilą, w której przystąpienie było możliwe.

Przypozwanie to zawiadomienie osoby trzeciej o toczącym się procesie połączone z wezwaniem do udziału w sprawie jako interwenient uboczny.

Chodzi o zabezpieczenie interesu strony na przyszłość- patrz: art. 85 KPC

Forma: pismo procesowe spełniające warunki z art. 126 KPC +wskazanie przyczyny wezwania +wskazanie stanu sprawy

Przypozwanie nie powoduje, że podmiot przypozwany staje się automatycznie interwenientem. Wezwany staje się interwenientem ubocznym dopiero wówczas, gdy zgłosi swoje wstąpienie w postaci oświadczenia wg art. 77 KPC

PROKURATOR I PODMIOTY NA PRAWACH STRON

PROKURATOR

Art. 7 [Udział prokuratora]

Prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego prokurator może wytaczać powództwa tylko w wypadkach wskazanych w ustawie.

Przesłanki:

- ochrona praworządności
- ochrona praw obywateli
- ochrona interesu społecznego

Zainicjowanie postępowania przez prokuratora lub jego wstąpienie do toczącego się postępowania nie podlega ocenie sądu

PROKURATOR- sprawy niemajątkowe z zakresu prawa rodzinnego

W sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego prokurator może wytaczać powództwa tylko w wypadkach wskazanych w ustawie.

Brak ogólnej kompetencji prokuratora do wszczęcia postępowania- kompetencja prokuratora powinna wynikać z konkretnego przepisu szczególnego (patrz: KRO)

- ustalenie istnienia albo nieistnienia oraz unieważnienia małżeństwa,
- ustalenie lub zaprzeczenie macierzyństwa,
- ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa,
- ustalenie bezskuteczności uznania dziecka,
- rozwiązanie przysposobienia.

Prokurator **nie może wytoczyć powództwa** o rozwód i separację (ograniczenie nie dotyczy wstąpienia do już toczącego się postępowania).

PROKURATOR- powództwa niesamodzielne

Art. 55. [Powództwo na rzecz oznaczonej osoby]

Prokurator, wytaczając powództwo na rzecz oznaczonej osoby, powinien ją wskazać w pozwie. Nie dotyczy to spraw niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (przepis szczególny: *wytaczając powództwo o ustalenie ojcostwa albo macierzyństwa, prokurator wskazuje w pozwie dziecko*).

Art. 56. [Wstąpienie do sprawy]

§ 1. Osobę, na rzecz której prokurator wytoczył powództwo, sąd zawiadamia o tym, doręczając jej odpis pozwu. Osoba ta może wstąpić do sprawy w każdym jej stanie w charakterze powoda; w tym wypadku do udziału prokuratora w sprawie stosuje się odpowiednio przepisy o współuczestnictwie jednolitym.

§ 2. Prokurator nie może samodzielnie rozporządzać przedmiotem sporu.

- W przypadku powództw niesamodzielnych prokurator nie posiada legitymacji materialnej, jest stroną jedynie w znaczeniu formalnym. Stroną w znaczeniu materialnym jest podmiot, na rzecz którego wytoczono powództwo. Tym samym dokonuje się tzw. podstawienie procesowe. Mowa tu o substytucji czyli względnym podstawieniu procesowym- wynika to z faktu, że wytoczenie powództwa przez prokuratora nie pozbawia strony w ujęciu materialnym legitymacji.

- Powództwa te wytaczane są w celu ochrony konkretnego podmiotu (nie tylko osób fizycznych!)

- prokurator musi w sposób precyzyjny oznaczyć podmiot, na rzecz którego wytacza powództwo

- sąd zawiadamia stronę w znaczeniu materialnym o wytoczeniu powództwa przez prokuratora, doręczając jej odpis pozwu

- zawiadomiona strona może wstąpić do postępowania w każdym stanie sprawy- wówczas staje się również stroną w ujęciu formalnym

- w przypadku wstąpienia strony do postępowania zainicjowanego przez prokuratora stosujemy odpowiednio przepisy o współuczestnictwie jednolitym- UWAGA! Stosunek między stroną a prokuratorem NIE JEST współuczestnictwem jednolitym!

- czynności procesowe prokuratora są skuteczne wobec osoby, która wstąpiła do postępowania i na odwrót,

- nie jest możliwe rozstrzygnięcie sprawy w inny sposób wobec prokuratora i strony

- granicą czynności dyspozytywnych podejmowanych przez prokuratora jest rozporządzanie przedmiotem sporu (tu: zakaz)

PROKURATOR- powództwa samodzielne

Art. 57. [Pozew przeciwko wszystkim stronom]

Jeżeli prokurator, wytaczając powództwo, nie działa na rzecz oznaczonej osoby, wnosi on pozew przeciwko wszystkim osobom będącym stronami stosunku prawnego, którego dotyczy powództwo.

- tylko w interesie publicznym
- źródłem legitymacji procesowej prokuratora jest art. 7 KPC
- w tej sytuacji prokurator jest stroną w znaczeniu formalnym i materialnym
- po stronie pozwanej zachodzi współuczestnictwo konieczne

PROKURATOR- res iudicata

Art. 58. [Zakres rei iudicatae]

Wyrok prawomocny zapadły w sprawie wytoczonej przez prokuratora ma powagę rzeczy osądzonej **pomiędzy stroną, na rzecz której prokurator wytoczył powództwo, a stroną przeciwną**. Jednakże w sprawach o roszczenia majątkowe prawomocne rozstrzygnięcie sprawy nie pozbawia strony zainteresowanej, która nie brała udziału w sporze, możliwości dochodzenia swoich roszczeń w całości lub w tej części, w której nie zostały zasądzone.

- art. 58 KPC dotyczy powództw niesamodzielných

ZASADA: powaga rzeczy osądzonej między stroną, na rzecz której prokurator wytoczył powództwo, a pozwanym

WYJĄTEK: w sprawach o roszczenia majątkowe prawomocne rozstrzygnięcie nie pozbawia strony, która nie brała udziału w sporze możliwości dochodzenia swoich roszczeń w całości lub w tej części, w której nie zostały zasądzone

- przyjmuje się, że wyjątek odnosi się do powództw o zasądzenie świadczenia

Powaga rzeczy osądzonej przy powództwach samodzielnych: między prokuratorem a stroną przeciwną oraz między współpozwanymi

PROKURATOR- wstąpienie

Art. 60. [Uprawnienia prokuratora]

§ 1. Prokurator może wstąpić do postępowania w każdym jego stadium. Prokurator nie jest związany z żadną ze stron. Może on składać oświadczenia i zgłaszać wnioski, jakie uzna za celowe, oraz przytaczać fakty i dowody na ich potwierdzenie. Od chwili, kiedy prokurator zgłosił udział w postępowaniu, należy mu doręczać pisma procesowe, zawiadomienia o terminach i posiedzeniach oraz orzeczenia sądowe.

§ 2. Prokurator może zaskarżyć każde orzeczenie sądowe, od którego służy środek odwoławczy. Terminy do zaskarżenia orzeczeń sądowych, ustanowione dla stron, wiążą również prokuratora.

- „w każdym stadium”- od wytoczenia powództwa do momentu prawomocnego zakończenia (I i II instancja)

- przy wstąpieniu prokurator nie ma statusu strony, staje się podmiotem postępowania o samodzielnej pozycji, przysługują mu jedynie uprawnienia procesowe przysługujące stronom

- prokurator może podejmować czynności zarówno na korzyść, jak i niekorzyść którejkolwiek ze stron

PROKURATOR- powództwa samodzielne

PROKURATOR- powództwa samodzielne

PROKURATOR- powództwa samodzielne